

Z8/19. zasedání Zastupitelstva města Brna
konané dne 8.9.2020

218. Návrh Strategie integrace cizinců ve městě Brně 2020-2026

Anotace

Obsahem materiálu je návrh Strategie integrace cizinců ve městě Brně 2020-2026. Analytická část se zaměřuje na oblast dostupných dat o cizincích, přehled jednotlivých kroků tvorby strategie a provázanost s relevantními strategickými dokumenty na úrovni města, kraje a státu. Návrhová část definuje logiku a desatero základních principů strategie, přehled priorit a dílčích cílů.

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města Brna

1. schvaluje Strategii integrace cizinců ve městě Brně 2020-2026, která tvoří přílohu č. ... těchto usnesení

Stanoviska

Rada města Brna materiál projednala na schůzi č. R8/093 konané dne 24. 6. 2020. Schváleno jednomyslně 10 členy.

Podpis zpracovatele pro archivaci

Zpracovatel

Elektronicky podepsáno

PaedDr. Jan Polák CSc.

vedoucí odboru - Odbor sociální péče

2.9.2020 v 16:10

Garance správnosti, zákonnosti materiálu

Spolupodepisovatel

Elektronicky podepsáno

Mgr. Radek Řeřicha

vedoucí Úseku 4. náměstkyně primátorky - Úsek 4.
náměstkyně primátorky

3.9.2020 v 13:36

Důvodová zpráva

Voleným orgánům je tímto materiálem předkládán návrh **Strategie integrace cizinců ve městě Brně 2020 - 2026** (dále jen Strategie), jejíž tvorba byla hlavním výstupem dvou jednoletých návazných projektů *Strategie integrace cizinců ve městě Brně I. a II.*, které byly z 90% financovány ze státního rozpočtu prostřednictvím dotace Ministerstva vnitra ČR na podporu lokální integrace cizinců v obcích.

Nositelům projektů byl Odbor sociální péče MMB. **Spolupráce s MVČR byla zahájena v roce 2017**, kdy proběhla hloubková analýza cizineckých komunit ve městě Brně, jako nutný datový poklad pro následnou tvorbu Strategie. **V roce 2018** byly v návazném projektu zahájeny práce na vytvoření samotné Strategie. V létě 2018 byla ustavena **Řídící skupina pro tvorbu Strategie integrace cizinců ve městě Brně**, jejímž předsedou byl jmenován Ing. Petr Vokřál, dalšími členy pak byli náměstci, radní a vedoucí odborů, jejichž agend se plánovaná Strategie dotýkala. Řídící skupina posléze jmenovala garanty celkem osmi tematických pracovních skupin z řad odborné veřejnosti, do kterých se během následujících dvou let práce na dokumentu zapojilo celkem 143 zástupců klíčových aktérů integrace ve městě. Výstupem projektů na tvorbu Strategie v letech 2018 a 2019 jsou dvě souhrnné analytické zprávy „Data a fakta o cizincích v Brně I.“ (2018) a „Data a fakta o cizincích v Brně II. Analytická část.“ (2019), které představují klíčové podklady, na základě kterých byla finální Strategie vytvořena. Na jaře 2020 byla Strategie dokončena.

Monitorováním tvorby Strategie ve formě řídicí skupiny byl v roce 2019 nově **pověřen Poradní orgán statutárního města Brna pro otázky integrace cizinců** (dále Poradní orgán), a to na základě aktualizovaného statusu a složení Poradního orgánu, jež byly schváleny Radou města Brna na zasedání č. R8/042, konaném dne 18. 9. 2019. Předsedou Poradního orgánu byl jmenován Ing. Marek Fišer.

V rámci **analytické části** Strategie došlo k **sumarizaci základních dat ohledně cizinců ve městě Brně, zpracování přehledu o jednotlivých krocích tvorby Strategie a provázanosti s relevantními strategickými dokumenty na úrovni města, kraje a státu**. Analytická část je záměrně stručná, přičemž hlubší vhled do analytických podkladů včetně SWOT analýzy poskytuje souhrnná zpráva „Data a fakta o cizincích v Brně II. Analytická část.“ (2019), na kterou se Strategie v závěru odkazuje a která je přístupná ke stažení na webových stránkách Portálu sociální péče ve městě Brně. **Návrhová část** definuje **logiku Strategie, desatero základních principů, na nichž Strategie stojí a přehled priorit a dílčích cílů**. Dílčí cíle reflektují výstupy dvouletého působení pracovních skupin, které jsou shrnuty do těchto **čtyř priorit**: (a) **Zajištění podmínek funkčnosti Strategie** (zahrnuje tvorbu integrační platformy a síťování aktérů integrace), (b) **Podpora informovanosti** (zahrnuje zjišťování a vyhodnocování informací a dat o cizincích, podporu informovanosti všech a šíření výsledků), (c) **Formulování nástrojů a řešení** (pojmenovávání výzev a témat k řešení, tvorba případových řešení a dobrých praxí, podpora veřejných institucí) a (d) **Kvalita a efektivita integračních služeb** (rozvoj kvality a efektivit služeb, zapojování obyvatel města, vyhodnocování aktivit).

Strategie integrace cizinců navazuje na další strategické dokumenty města, jako je Vize a Strategie 2050 a Komunitní plán sociálních služeb města Brna 2020-2022. Dále je v souladu s Regionální inovační strategií Jihomoravského kraje 2014 – 2020, na státní úrovni pak s Konceptí integrace cizinců – Ve vzájemném respektu a Strategií migrační politiky České republiky.

V případě, že bude Strategie volenými orgány města schválena, bude do konce roku 2020 vytvořen **první akční plán pro roky 2021 – 2023**, a to s využitím finančních prostředků dalšího návazného projektu. Přípravu a podání projektové žádosti schválila Rada města Brna na zasedání č. R8/065 konaném dne 26. 2. 2020. První akční plán se v souladu s logikou, kterou Strategie definuje, soustředí prioritně na problémy, které účastníci pracovních skupin definovali jako nejpálčivější, a to především v oblasti **školství** (více viz SWOT analýza). Obsah prvního akčního plánu bude nicméně přesněji vymezen v rámci dalších diskusí pracovních skupin ve druhém pololetí roku 2020.

Komise sociální RMB dne 18. 6. 2020.

Hlasování: 8 - pro, 0 – proti, 0 – se zdržel/ z 11 členů. Komise doporučila.

Ing. Bohuňovská	Bc. Mílota	Ludvík Kadlec	Mgr. Ing. Vondráčková	Bc. Logrová	Lenka Blašítková	PhDr. Krytinař	Natalie Bezdodová	Ing. Karasová	Mgr. Korkešová	Ing. Adam
pro	pro	pro	pro	pro	nepřítomna	pro	pro	omluvena	omluvena	pro

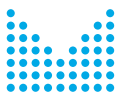
Rada města Brna dne 24. 6. 2020.
Schváleno jednomyslně 10 členy.

JUDr Vaňková.	Mgr. Hladík	Bc. Kolářný	JUDr. Oliva	JUDr. Kerndl	Ing. Kratochvíl	Ing. Grund	RNDr. Chvátal	Mgr. Suchý	Róbert Čuma	Ing. Fišer
pro	pro	----	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro	pro

Tolerantní, mezinárodní, bezpečné a soudržné město, které nás spojuje

Strategie integrace cizinců ve městě Brně
2020–2026

Dokument byl zpracován v rámci projektu „Strategie integrace cizinců ve městě Brně II“ podpořené finančními prostředky z dotace ze státního rozpočtu na projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2019. Poskytovatelem prostředků ze státního rozpočtu na realizaci projektu je Ministerstvo vnitra České republiky.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

socio.factor

sociální firma | výzkum a vzdělávání | služby

Úvod	5
1. Vize a cíl strategie	7
2. Strategické dokumenty – zdroje inspirace	11
3. Město, které nás spojuje: desatero pro strategii	17
4. Krok po kroku – od problémů k řešením	23
5. Proces vytváření strategie	27
6. Kde jsme nyní – data a fakta o cizincích v Brně	33
7. Přehled priorit a dílčích cílů	45
Příloha	64

Brno je město s dlouhou historickou zkušeností soužití mnoha kultur a národností. Od roku 1989 prošlo zásadními proměnami ve všech sférách lidské činnosti a života. Sociální a ekonomický rozvoj učinil z druhého největšího města České republiky v průběhu posledních třiceti let centrum inovací, výzkumu, vzdělání. Brno se stalo atraktivním místem pro řadu zahraničních investorů a firem. Díky pracovním příležitostem, rozvíjející se infrastruktuře, proměně pracovního trhu, nabídce vzdělávání, plynoucím investicím a kulturnímu potenciálu se město postupně čím dál více otevíralo vnějšímu světu. Lákalo zahraniční podnikatele, investory, různě kvalifikované pracovníky, ale i studenty a turisty. Doslova před očima se proměnilo v město mezinárodní a kosmopolitní, město trvale se rozvíjející, dynamické a inovativní.

Důraz kladený na konkurenceschopnost, na schopnost produkovat zboží a služby, které dokáží obstát na mezinárodních trzích, vytvářet dlouhodobě a udržitelně vysoké příjmy a vysokou zaměstnanost, pro město a jeho obyvatele znamenalo vystavit se působení vysoce konkurenčního externího prostředí. Vznikla rostoucí městská ekonomika akceptovaná mezinárodními trhy, s vyspělým podnikatelským a inovativním prostředím s vlastními nároky a potřebami. Město Brno formulovalo strategii podpory inovačního podnikání, cestovního ruchu a koordinovalo řadu infrastrukturálních projektů, což vedlo k dalšímu rozvoji, zvýšilo atraktivitu města pro další investory a přilákalo zahraniční kapitál a lidskou pracovní sílu. Důraz na znalostní

ekonomiku s významnou pozicí Brna v rámci středoevropského regionu vytvořil podmínky pro ekonomický růst a rozvoj pracovních trhů, na jejichž pobídky reagují lidé z celého světa.

Městská ekonomika je ale schopna růst za podmínek, kdy dokáže přilákat nové investice a zvyšovat ekonomickou výkonnost domácích podniků a udržet je vzájemně v rovnováze. Aby byla městská ekonomika udržitelná, stabilní a nadále obstávala v ekonomické soutěži se světem, musí se patřičně věnovat mnoha stránkám kvality vlastního prostředí – kvalitě života ve městě, kvalitě infrastruktury, rozvoji lidských zdrojů a kvalitě života všech obyvatel města – jak těch, kteří se ve městě narodili a žijí v něm dlouho, tak i těch, kteří se do něj přistěhovali z jiných míst České republiky či ze zahraničí a rozhodli se v něm usadit na delší či kratší dobu. Město si je vědomo potřeby zpracování strategie, která zohledňuje novou sociální realitu, zajištění kvality života ve městě pro všechny jeho obyvatele a vytvoření dobrých podmínek pro život. Neobejde se bez koncepčního dokumentu, který napomáhá systematicky řídit a organizovat naplňování integračních potřeb obyvatel, adaptaci nově přichozích na místní podmínky, podporu jejich vůle začlenit se do společnosti, rozvoj dobrých vzájemných vztahů a včasné řešení vznikajících sociálních problémů, aby byly zúročeny výhody otevřené společnosti ke prospěchu všech.

Strategie integrace bude naplňována formou dvou tříletých akčních plánů, jejichž implementace bude vyhodnocena.

1

Vize a cíl strategie

Vize

Brno je otevřené, tolerantní, rozvíjející se, bezpečné, kosmopolitní a soudržné město, které jeho obyvatele spojuje a zvyšuje kvalitu jejich života.

Cíl

Společně s lidmi různých oborů a názorů stanovit priority a dílčí cíle integrace v rozvíjejícím se otevřeném a mezinárodním městě, které poskytnou nejvyšší možný standard úrovně života a služeb pro všechny jeho obyvatele a vytvoří dobré podmínky pro formulování a zavádění smysluplných integračních nástrojů a řešení do praxe.

Aktéři integrace

Práce na cíli strategie integrace vyžaduje spolupráci a zapojení celé řady aktérů působících ve městě. Vzájemné propojování a rozvoj spolupráce je předpokladem pro úspěšné plnění dílčích cílů strategie a vytváření funkčních integračních nástrojů a postupů. Nelze jich dosahovat izolovanými snahami, ale koordinovanou součinností aktérů, jimiž jsou:

- Organizace a instituce – organizace samosprávy, státní správy, nevládní a další, které se integrací zabývají a s větší či menší intenzitou ji řeší ve své praxi
- Cizinci – legálně pobývajícím cizincům vymezením zákonem č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky
- Veřejnost – obyvatelé města Brna

2

Strategické dokumenty – zdroje inspirace

Strategie integrace cizinců ve městě Brně je v souladu se pěti klíčovými strategiemi na národní, regionální a lokální úrovni, kterými jsou:

- a) městská Vize a Strategie Brno 2050,
- b) městský 6. Komunitní plán sociálních služeb města Brna pro období 2020–2022,
- c) krajská Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2014–2020,
- d) státní Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu,
- e) státní Strategie migrační politiky České republiky.

Vize a Strategie Brno 2050 přichází s vizí města pro příští generace, které neustále zvyšuje kvalitu života, dává lidem, firmám i institucím možnost podílet se na efektivní správě a citlivě pracuje se svými zdroji. Strategie hodlá využít potenciál města, které aspiruje na to být středoevropským centrem znalostní ekonomiky, prvotřídní vědy a výzkumu i kvalitní kultury a sportu a zároveň chce zůstat příjemným místem pro každodenní život, jež nabízí každému ze svých obyvatel vyvážený poměr pracovní kariéry a volnočasových aktivit. Brno má být ve výhledu příštích let městem, které je otevřené, odpovědné, ohleduplné, efektivní, diverzifikované, modulární a chytré. A takové může být, pokud každý jedinec, firma a instituce bude krokům města rozumět, bude moci sdílet jeho hodnoty a ovlivňovat jeho další vývoj. Otevřenost i soudržnost na jedné straně a zdravé a odolné prostředí na straně druhé mají spoluvytvářet domov a bezpečné zázemí pro

obyvatele. Brno se uchází o to být atraktivním městem, ve kterém se dobře žije, městem sebevědomým, rozvíjejícím se, přitažlivým pro život stávajících i nových obyvatel, dostupným odkudkoliv ze světa pro nové talenty, zkušené pracovníky a vědce. Má být městem otevřeným, tolerantním a sociálně soudržným, které nikoho nestaví na druhou kolej, podporuje rovnost a vzájemný respekt mezi všemi obyvateli, je vstřícné k nově příchozím a má srozumitelný a k obyvatelům vstřícný systém správy.

Mezi jinými se město hlásí ke třem hodnotám:

- Brno jako **soudržné město** má mít příznivé sociální klima a podporovat sociální inovace. To přispěje k pověsti města jako příjemného místa pro život, leadera v oblasti rovnosti, solidarity, vzájemné spolupráce a respektu jeho obyvatel mezi sebou. Brno díky tomu bude zajímavé pro nové obyvatel i návštěvníky a bude stoupat v žebříčku kvality života.
- Brno jako **mezinárodní město** se bude vyznačovat rozmanitostí a otevřeností k lidem z různých zemí, etnických skupin a kultur. Mezi jeho základní rysy bude patřit respekt k odlišnosti, schopnost přijmout nové myšlenky a víra v dialog. Svojí tolerantností přitáhne cizince, kteří se chtějí podílet na rozvoji města, a díky promyšlené strategii zajistí jejich úspěšnou integraci do místní společnosti. Rozmanitost Brnu přinese větší schopnost kombinovat staré s novým a reagovat na nové vý-

zy. Čím otevřenější bude město vnějším světu, novým lidem a myšlenkám, tím větší bude i jeho kreativita. Tak jako v minulosti závisí úspěch brněnských podniků, akademických institucí, veřejných i soukromých služeb a taktéž živá a pestrá kultura na bohatých vztazích s cizinou a na talentech přicházejících do Brna zvenčí.

- Brno bude **bezpečným celkem** s danými pravidly při zajištění bezpečnosti občanů a návštěvníků města na veřejnosti, v jejich bydlišti, při volném čase a společenském využití. Budou fungovat linie mezi prevencí, informovaností a spoluúčastí občanů při zajištění bezpečnosti ve městě. Město při vědomí svých charakteristik bude spoluvytvářet prostředí pro pocit bezpečí.

6. Komunitní plán sociálních služeb města Brna pro období 2020–2022 se zaměřuje na potřeby občanů, kteří v Brně žijí a kteří potřebují pomoc a podporu při zvládnutí obtížných životních situací, jimž jsou nuceni čelit, ať už se jedná o seniory, rodiny s dětmi, osoby s různými handicapami či občany ohrožené sociálním vyloučením. Plán zdůrazňuje potřebu změnit přístup ve smyslu opuštění rigidního rozdělování cílových skupin a zaměření se na konkrétní potřeby a řešení nepříznivých sociálních situací napříč cílovými skupinami. Komunitní plán zdůrazňuje mimo jiné tato klíčová opatření:

- zavedení jednotného hodnocení služeb zaměřeného na jejich potřebnost, kvalitu a efektivitu,

- podpora úzké spolupráce města Brna a Jihomoravského kraje v oblasti plánování a financování sociálních služeb,
- rozvoj dostupných forem bydlení,
- podpora rozvoje služeb nad rámec registrovaných sociálních služeb, které tyto služby doplňují či na ně navazují.

V rámci procesu komunitního plánování v Brně je diskutován i širší kontext, který s poskytováním sociálních služeb souvisí, ale svou šíří jej přesahuje. Cílem procesu komunitního plánování je upozorňovat i na tyto přesahové oblasti a také zvyšovat míru informovanosti o těchto neřešených či problematických oblastech obecně. Do této oblasti Plán řadí i oblast cizinců, kde zdůrazňuje nutnost zvyšování informovanosti a síťování služeb, řešení problémů v oblasti bydlení, zaměstnávání, osvojování si českého jazyka, zdraví. Dále zdůrazňuje existenci bariér v přístupu k veřejným službám a s tím související potřebu podpory interkulturní práce.

Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje 2014–2020 pokládá za důležité z hlediska rozvoje znalostní ekonomiky dosahovat toho, aby se postupně měnila struktura přímých zahraničních investic ve prospěch aktivit s vyšší přidanou hodnotou, včetně podnikových aktivit vědy a výzkumu. Jihomoravský kraj díky Brnu z tohoto trendu bude těžit, neboť tyto zahraniční investice se koncentrují do větších ekonomických center a hlavně těch, kde je široká nabídka vysoce kvalifikovaných lidí. Strategie upozorňuje na

skutečnost, že česká ekonomika jako celek je silně ovlivněna aktivitami zahraničních firem. Její vize směřuje k rozvoji inovačního potenciálu. Mezi klíčové oblasti změny klade proinovační správu a řízení, excelenci ve výzkumu, konkurenceschopnost inovativních firem, evropsky špičkové školství a atraktivitu regionu. Podporovány jsou krátkodobé i dlouhodobé mobility zahraničních výzkumníků, včetně příchodu talentovaných studentů ze zahraničí. Tu má provázet zajištění a koordinace potřebných služeb. Počítá i s příchodem talentů a investorů – tuzemských i zahraničních vysoce kvalifikovaných odborníků.

Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu je základním dokumentem integrační politiky České republiky. Byla vládou přijata v roce 2000 a následně několikrát aktualizována (v letech 2006, 2011 a 2016). Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR předkládá vládě každoročně materiály „Postup při realizaci Koncepce pro další rok“ a „Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace“, kde nalézáme informace o realizaci integrační politiky.

Cílem integrační politiky je podpořit integraci jako proces, který vede k bezproblémovému a oboustranně prospěšnému soužití cizinců a majority, k budování vědomí sounáležitosti a spoluodpovědnosti za společné soužití. Integrace cizinců je klíčová pro zachování sociální soudržnosti společnosti, pro její ekonomický, sociální i kulturní rozvoj. Nedostatečná nebo neúspěšná integrace přináší riziko vytváření uzavřených komunit cizinců, sociální fragmentace společnosti a vytváření paralelních společen-

ských struktur, dále nárůstu xenofobie, netolerance a extremismu ve společnosti. Integrace je dlouhodobý proces začleňování cizinců do společnosti, na kterém se podílejí jak cizinci, tak většinová společnost. Podpora integrace vychází ze zkušenosti, že předcházet problémům v soužití je vždy snadnější než čelit následkům nezvládnuté integrace. Integrační politika směřuje k podpoře soběstačnosti cizinců tak, aby byli schopni důstojného života v ČR a sami sebe dokázali vnímat jako součást společnosti. Aby znali svá práva a byli schopni dostát svým povinnostem, orientovali se ve zvyklostech a způsobu života v novém prostředí, byli schopni komunikovat v češtině, byli sociálně i ekonomicky samostatní a soběstační a měli dostatek informací o tom, kde v případě potřeby naleznou pomoc a podporu. Hlavním cílem Koncepce je udržení a další rozvoj proaktivní integrační politiky na národní, regionální i lokální úrovni, dále pak posílení informovanosti cizinců i majority a prohloubení komunikace se širokou veřejností o tématu migrace a integrace ve vztahu k občanům i k cizincům. Primární cílovou skupinou integračních opatření jsou cizinci ze třetích zemí, kteří dlouhodobě legálně pobývají na území ČR, podporovány jsou ale i další skupiny – sekundárně i občané EU nebo členové většinové společnosti.

Důležitou součástí Koncepce je podpora integrace na regionální a lokální úrovni, zejména prostřednictvím zapojení krajů i obcí. Jejich úkolem je aktivní podpora integrace cizinců, podpora rozvoje občanské společnosti na regionální i lokální úrovni, stejně jako zajištění účasti ci-

zinců na veřejném životě. Na regionální úrovni integrační politika podporuje síť krajských Center na podporu integrace cizinců. Integrační politika na lokální úrovni podněcuje obce k zájmu o integrační projekty a jejich systémovější zapojení do integrace cizinců. Magistrát města Brna je od roku 2017 úspěšným žadatelem „Projektů obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni“, které každoročně vyhlašuje Ministerstvo vnitra.

Strategie migrační politiky České republiky stanovuje sedm zásad úspěšné politiky, mezi které řadí i integraci. Stát se zavazuje rozvíjet proaktivní integrační poli-

tiky i na regionální a lokální úrovni a financovat integrační programy samosprávy, podporovat začleňování cizinců s respektem k jejich důstojnosti a prevenci bezpečnostních rizik a negativních sociálních jevů, včetně sociálního vyloučení a zajišťovat dostatečnou informovanost cizinců i veřejnosti o otázkách migrace a integrace cizinců. Zdá se, že další vývoj integrační politiky bude směřovat právě k prohlubování spolupráce se samosprávami, předcházení vzniku sociálních problémů (prevenci), rozšiřování spektra zapojených integračních aktérů (např. firmy) a sdílení dobrých praxí v oblasti integrace.

3

Město, které nás spojuje: desatero pro strategii

Město, které nás spojuje: desatero pro strategii

Základním východiskem této koncepce je **vytvořit takové podmínky pro zavádění nástrojů integrace v rozvíjejícím se otevřeném a mezinárodním městě, které poskytnou nejvyšší možný standard úrovně života a služeb pro všechny jeho obyvatele.**

Strategie integrace je založena na několika klíčovách principech:

1. ZAPOJME DO PROCESU VŠECHNY (PARTICIPACE)

Základním stavebním kamenem strategie integrace je zapojení obyvatel města – cizinců a našinců do veřejného života. Důležité je vtažení cizinců do dění a aktivit ve městě, kterých se budou účastnit společně s dalšími obyvateli města. Tak, aby se všichni považovali za součást města a přijali za svou společnou identitu „Brňáka“ – obyvatele hrdého na své město. Participace je nástrojem budování souhálednosti s městem a přijetí spoloodpovědnosti za místní dění. Může mít řadu podob, např. zapojení se do tvorby veřejných politik, do realizace integrační strategie, do různých spolků a organizací či organizování volnočasových aktivit.

2. PODPORUJME SAMOSTATNOST A SDÍLENOU ODPOVĚDNOST AKTÉRŮ INTEGRACE (ZMOCŇOVÁNÍ)

Jedním z argumentů, proč integrace nefunguje je, že do procesu nejsou vyváženě zapojeni všichni jeho účastníci. Někteří mají více informací a možností než jiní k tomu, aby se mohli do procesu integrace plnohodnotně zapojit. Zmocňující integrační politika je taková, která cílí na posilování všech jednotlivců, skupin

a komunit tak, aby získali potřebné informace a dovednosti k plnohodnotnému zapojení se do společnosti (participaci). Zmocňování se může týkat různých aktérů integrace – jednotlivců, rodin, skupin a komunit, kdy mají příležitost ovlivnit dění ve městě, přijímají svůj díl zodpovědnosti a rozumějí tomu, jak se účastnit zlepšování životních podmínek a dosahování nejvyššího možného standardu úrovně života.

3. PŘEDCHÁZEJME VZNIKU PROBLÉMŮ (PREVENCE)

Efektivní integrace se snaží problémům předcházet dříve, než vzniknou. Obvyklé je, že při řešení problémů se klade důraz spíše na řešení důsledků, než aby byly řešeny příčiny a úspěšně se problémům předcházelo. Takový přístup je mnohem složitější a finančně nákladnější. Koncepce myslí preventivně, umí včas rozpoznat známky toho, že by se drobné potíže mohly proměnit v závažné sociální problémy a zavčas hledat jejich řešení. K tomu je důležité vytvořit silnou integrační platformu a výkonnou síť širokého spektra různých aktérů integrace (organizací, úřadů, lidí).

4. NEBOJME SE POJMENOVAT PROBLÉMY A HLEDAT ŘEŠENÍ (IDENTIFIKACE PROBLÉMŮ A ŘEŠENÍ)

Základem prevence je včasná identifikace a pojmenování konkrétních problémů. Proces integrace přináší celou řadu překážek a potíží – jak pro cizince, tak pro ostatní obyvatele města. Lokální integrační politika má mít schopnost vyhledávat a pojmenovávat konkrétní problémy a následně k nim hledat i konkrétní ře-

šení. Má vést k tomu, aby obyvatelé dokázali zvládat nároky, které na ně klade prostředí města. Důležité je rozpoznání skutečných potřeb všech občanů, akterů integrace a hledání způsobů, jak je naplňovat ke spokojenosti všech.

5. VYCHÁZEJME Z DAT, NE Z DOMNĚNEK (EVIDENCE)

Předpokladem strategie je mít povědomí o tom, co se na území města odehrává. Jací cizinci zde pobývají, co potřebují, co jejich začleňování do společnosti brání, jaká je situace v oblasti soužití různých skupin obyvatel ve městě. Monitoring si klade za cíl pravidelně zjišťovat a ověřovat, co přítomnost cizinců ve městě přináší. Neobejde se bez nutnosti vstupovat do prostředí cizinců a přinášet o něm věrohodné informace. Údaje je nutné průběžně sbírat, mít je k dispozici v kvalitní a platné podobě, vyhodnocovat je a ve srozumitelné podobě prezentovat veřejnosti. Zpracování dat je potřeba založit na vědeckých poznatcích a důkazech. Při hodnocení výsledků integrace vycházejme nikoliv z domněnek a představ, ale z ověřených dat a faktů.

6. MĚJME INFORMACE A HODNOŤME (EVALUACE)

Potřebné je průběžně vyhodnocovat integrační aktivity a mít doloženo, jaké dopady vyvolaly. Je tedy potřeba průběžně evaluovat jednotlivé kroky strategie integrace a ověřovat, že jsou funkční a smysluplné. Evaluace má za cíl sledovat efektivitu a účinnost integrační politiky. Systematickým způsobem dokládá výsledky činností, napomáhá činnosti v jejich průběhu

dobře řídit a měří jejich praktické dopady. Dále podává důkazy o tom, jak byly naplánované aktivity naplňovány a jakých výsledků dosáhly. Pravidelné komunikování výsledků evaluace je předpokladem k vytvoření funkčních integračních opatření a jejich porozumění ze strany veřejnosti.

7. ZAPOJME DO INTEGRACE VEŘEJNÉ I SOUKROMÉ INSTITUCE (MAINSTREAMING)

Nevytvářejme pro cizince jen specializované služby, ale dosahujme takového standardu úrovně života, že veřejné i soukromé instituce budou schopny služby poskytovat takovým způsobem, aby dokázaly obsloužit všechny obyvatele města bez rozdílu. Instituce se připravují a přizpůsobují takovým způsobem, aby do svých činností zahrnuly koordinovaným způsobem postupy, které podporují integraci všech obyvatel. Není již vyčleněna jedna specifická instituce, která za integraci zodpovídá, ale prvky integrační politiky se rozptýlí napříč institucemi. Předpokládá to získat ke spolupráci řadu organizací a podpořit je, aby do své praxe vnesly integrační nástroje a prvky uzpůsobené potřebám uživatelů jejich služeb. Integrační snahy je nutné realizovat napříč celým systémem a ve spolupráci s veřejnými i soukromými institucemi a jejich jednotlivými složkami. Ty zároveň potřebují podporu při zavádění integračních opatření.

8. VYHÝBEJME SE STEREOTYPŮM A KLIŠÉ

Na příchodí cizince nelze nahlížet jako na jednotlou skupinu lidí, kteří sdílí stejnou kulturu, jazyk, náboženství, historii, hodnoty, zvyky a názory. Pokud budeme ci-

Město, které nás spojuje: desatero pro strategii

zince nálepkovat jednoznačnými kulturními charakteristikami a hodnotovými soudy, nepodaří se nám vytvořit efektivní strategii integrace. Je potřeba přihlídnout k tomu, že město přitahuje širokou škálu cizinců. Je potřeba mít na vědomí skutečnost, že jak je spektrum cizinců různorodé, tak různorodé jsou i jejich očekávání, představy a potřeby. Efektivní strategie integrace pracuje s různými kategoriemi cizinců, je si vědoma rozdílů mezi nimi, různorodosti potřeb, situací, životních způsobů, vztahů, problémů, nároků a překážek integrace, aby na ně dokázala adekvátně reagovat.

9. NEPODCEŇME DŮLEŽITOST SOCIÁLNÍCH VZTAHŮ

Integraci významnou měrou ovlivňují sociální vztahy, vazby a sítě, které se vytváří mezi všemi obyvateli města. V oblasti integrace se dlouho jednalo o podceňovanou oblast. Vztahy, které lidé vytvářejí mezi sebou jako sousedé, kolegové na pracovišti, ve veřejném prostoru nebo ve svém volném čase a jejich kvalita, mají rozhodující vliv na začlenění cizince do společnosti. Sítě vztahů pomáhají cizincům zorientovat se v novém prostředí, poskytují v případě potřeby pomoc a oporu. Ostatní obyvatelé města nově příchozí poznávají, zbavují se obav, pomáhají jim zorientovat se v kultuře, pravidlech a normách. Výsledek integrace ovlivňují kvalita vytvářených sociálních vztahů, vytvářené vazby

na okolí a vzájemné kontakty skupin obyvatel. Proto je potřeba se tématu vztahů v integraci věnovat.

10. ŘÍDME A OVLIVŇUJME PROCES INTEGRACE

Stát sice řídí migrační politiku, ale město je první, které se s problémy v oblasti integrace cizinců setkává a musí se vyrovnávat s důsledky imigrace. Pokud má informace o situaci a svou strategii integrace, je schopno na vývoj situace správně a včas reagovat. Pokud ji nemá, může se potýkat v budoucnosti s nečekanými obtížemi. Role samosprávy při zavádění integračních opatření je nenahraditelná. Integrační politika na lokální úrovni dokáže pro obecnou, státem formulovanou integrační politiku, nalézat konkrétní obsahy. Město se setkává s konkrétními problémy a potřebuje přijímat konkrétní řešení ve prospěch všech obyvatel města. Mít vlastní strategii integrace znamená mít schopnost vytvářet nástroje a postupy, které reagují na konkrétní situace a výzvy. Z lokální úrovně lze dále přenášet svá zjištění a doporučení směrem ke státu. Úspěšné zavádění integračních opatření vyžaduje otevřenost vůči inovativním postupům. Brno má příležitost stát se městem, které bude prezentovat příklady dobré praxe a bude schopno navenek doložit, jakým způsobem přispívá ke zvyšování kvality života svých obyvatel a naplňuje hodnotu otevřeného a soudržného města.

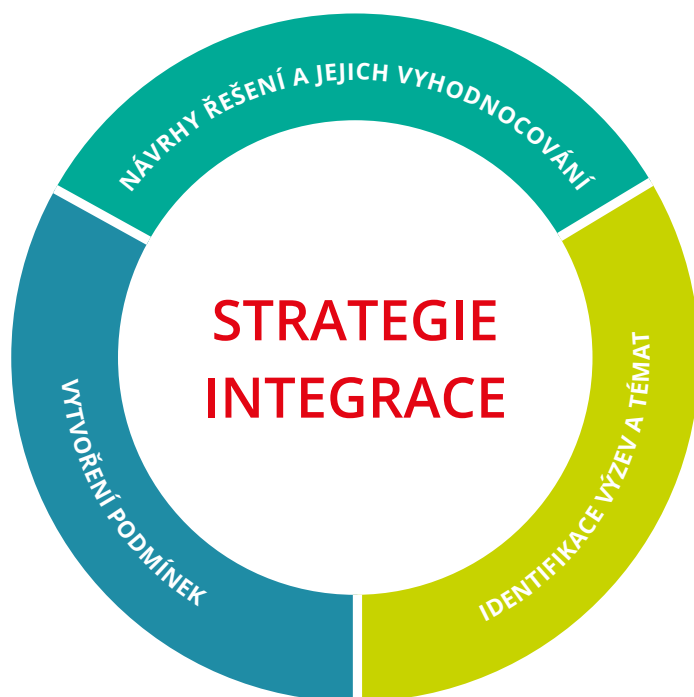
4

Krok po kroku – od problémů k řešením

Krok po kroku – od problémů k řešením

Strategie integrace má svou logiku. Nelze najednou řešit všemožné náměty a nápady, jak zlepšit začleňování cizinců do společnosti, obzvláště tam, kde nebyla doposud tématu věnována dostatečná pozornost. Je potřeba vytvořit podmínky pro to, aby mohla být koncepce uvedena v život a následně pojmenovávat konkrétní témata a zabývat se jimi.

Strategie se řídí následujícím postupem. Nejdříve vytvoříme pro proces podmínky (KDO), následně hledíme důležitá témata (CO), poté je řešíme (JAK), řešení vyhodnotíme (S JAKÝM VÝSLEDKEM) a pokud s nimi učiníme dobrou zkušenost, šíříme je dál.

KDO: VYTVORENÍ PODMÍNEK

Aby strategie fungovala, jsou k jejímu fungování potřebné následující podmínky. Je nutné určit, KDO bude formálně proces řídit a jakým způsobem do něj budou zapojeni místní aktéři integrace.

CO: IDENTIFIKACE VÝZEV A TÉMAT

Město je první, kdo se s obtížemi a nedostatky v oblasti integrace setkává a musí jim čelit. Musí umět zjišťovat, CO je potřeba řešit a s jakou naléhavostí. To vyžaduje mít o situaci přehled, disponovat přesnými daty a informacemi, umět situace vyhodnocovat a správně identifikovat výzvy a témata, jimiž se bude strategie podrobně zabývat.

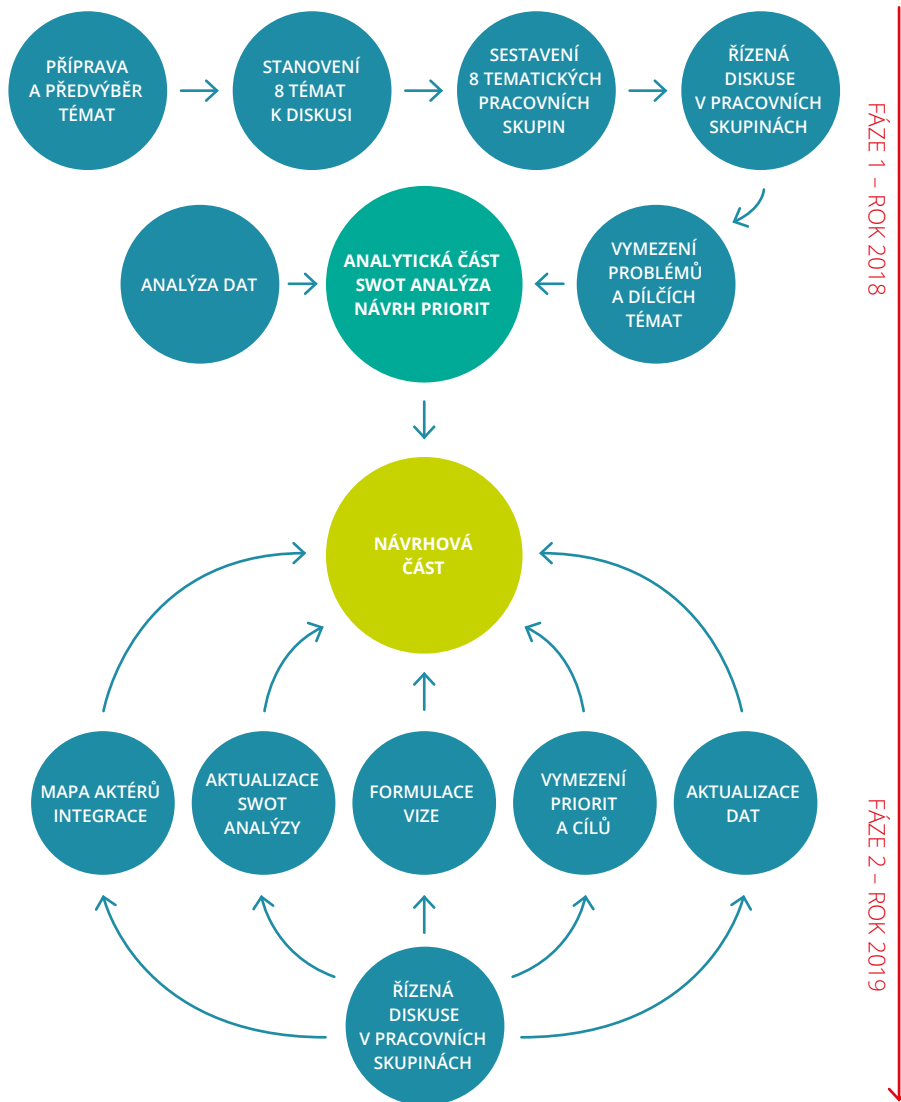
JAK A S JAKÝM VÝSLEDKEM: NÁVRHY ŘEŠENÍ A JEJICH VYHODNOCOVÁNÍ

Ne vždy jsou řešení po ruce, je nutné se zabývat tím, JAK na výzvy a témata reagovat a hledat konkrétní, funkční a srozumitelná řešení. Neobejde se to bez inovativních přístupů – tvorby případových řešení a dobrých praxí, které povedou k pozitivním změnám ve prospěch obyvatel města. To vyžaduje mít podporu veřejných institucí, rozvíjet kvalitu a efektivitu navrhovaných integračních služeb, zapojovat cizince a další do aktivit a dění ve městě a posilovat sdílení hodnot. Musí být určen ten, kdo bude řešení přenášet do praxe a realizovat. Tím ale proces nekončí. Musí ho provázet vyhodnocování a evaluace integračních programů a aktivit, aby bylo zřejmé, jaké VÝSLEDKY a jaký společenský užitek strategie přináší.

5

Proces vytváření strategie

Proces vytváření strategie

FÁZE 1 – ROK 2018

- Příprava a předvýběr témat na základě sekundární analýzy dat a dokumentů.
- Stanovení okruhu témat k diskusi – nalezení osmi klíčových témat, vypracování anotací:
 - vzdělávání dětí cizinců do 18 let věku – vzdělávání na MŠ, ZŠ a SŠ,
 - vzdělávání dospělých cizinců a kvalifikovaní cizinci v Brně,
 - vzájemná komunikace a řízení diversity,
 - rozvíjení vzájemných vztahů (sousedství) a nástroje participace,
 - prevence negativních sociálních jevů a dopadů migrace (ochrana práv a bezpečnosti obyvatel města, orientace cizinců ve společnosti, podpora adaptace a otevřená informovanost veřejnosti),
 - ekonomická soběstačnost cizinců,
 - zdraví jako hodnota (péče o zdraví, prevence a ochrana zdraví obyvatel města, zdravotnictví),
 - bydlení a veřejný prostor.
- Příprava osmi diskusních skupin – výběr odborných garantů, sestavování skupin, zpracování scénářů, příprava pracovních rešerší, podkladů a modelátorů.
- Realizace diskusních skupin podle témat – moderované diskuse: 80 účastníků, celkem 16 setkání, 1 shrnující veřejné setkání.

- Zpracování přehledu hlavních problémů a témat v rámci skupinových diskusí.
- Provedení SWOT analýzy a prvního návrhu priorit.

FÁZE 2 – ROK 2019

- Restrukturalizace diskusních skupin – moderované diskuse: celkem 143 účastníků, 10 setkání.
- Vytvoření mapy místních aktérů integrace – přehled aktérů v oblasti integrace ve městě napříč obory a oblastmi působení.
- Vymezení priorit a cílů – návrh priorit/prioritních oblastí a dosahování shody nad východisky integrace ve městě a přístupu k integraci.
- Aktualizace SWOT analýzy – zapracování připomínek a komentářů pracovních skupin.
- Formulace vize – na základě cíleného setkání pracovních skupin.
- Vymezení priorit a cílů – projektování návrhu a struktury dílčích cílů strategie.
- Aktualizace a doplnění dat za rok 2018 do analytické části.
- Finalizace návrhu textu strategie – určeno k další diskusi.

Proces vytváření strategie

HLAVNÍ PŘEKÁŽKY A LIMITY TVORBY STRATEGIE:

- potřeba značného časového prostoru pro skupinové diskuse, aby obsáhla množství témat a jejich aspektů, o které se chtěli účastníci podělit,
- malé povědomí o různých tématech napříč spektrem místních aktérů,
- nízká míra propojení a vzájemné znalosti aktérů integrace,
- malá vazba představ na data a fakta o cizincích a situaci ve městě,
- obtíže při dosahování shody na vizi a cílech integrace a na přístupu k integraci, zejména v otázce vytváření specifických služeb nebo plošného zapojení spektra existujících institucí.

ÚSPĚCHY A DOPADY PROCESU TVORBY STRATEGIE:

- v diskusních skupinách se vytvořil prostor pro výměnu názorů a precizaci témat, kterými se doposud nikdo systémově nezabýval,
- došlo ke spontánnímu procesu propojování aktérů integrace na úrovni města, mnozí aktéři se vzájemně poznávali, měli potřebu prezentovat svou práci a navazovat kontakty s ostatními, někteří aktéři byli do takovéto diskuse

zahrnuti poprvé, proces obsáhl široké spektrum aktérů napříč městskými a krajskými úřady, školskými a zdravotnickými organizacemi, univerzitami, zaměstnavateli, sociálními službami, bezpečnostními složkami, politickými stranami a neziskovými organizacemi,

- společná setkávání a forma řízených diskusí byly hodnoceny pozitivně, je zde vůle a ochota se tématem zabývat, a to v širokém spektru aktérů,
- podařilo se vytvořit a formalizovat strukturu pracovních skupin
- proces se po celou dobu opíral o tvrdá data a fakta o cizincích v Brně, nikoliv o mýty a domněnky, diskuse díky tomu byly věcné,
- potvrdilo se, že strategie integrace cizinců je potřebná a ve městě chybí, celková imigrační situace činí z města prostor, který přítomnost cizinců zásadním způsobem ovlivňuje a působí na něj, přitom neexistují žádné promyšlené postupy nebo náměty, jak by mohlo či mělo město na danou situaci reagovat,
- ukázalo se, že významným nástrojem budou na strategii navazující akční plány, které se zaměří na konkrétní aktivity a činnosti na území města.

A JAK DÁL?

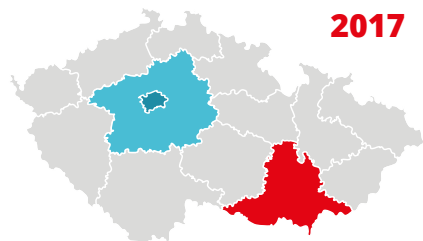

6

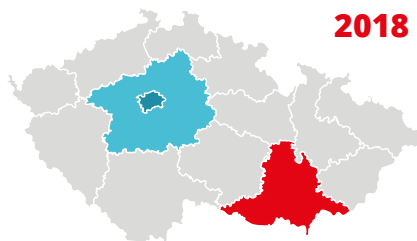
Kde jsme nyní – data a fakta o cizincích v Brně

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

KRAJE S NEJVYŠŠÍM POČTEM CIZINCŮ

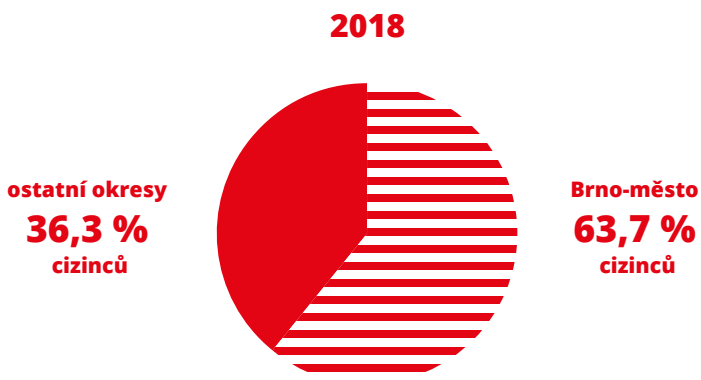

Praha 195 068 cizinců
Středočeský kraj 69 096 cizinců
Jihomoravský kraj 46 574 cizinců

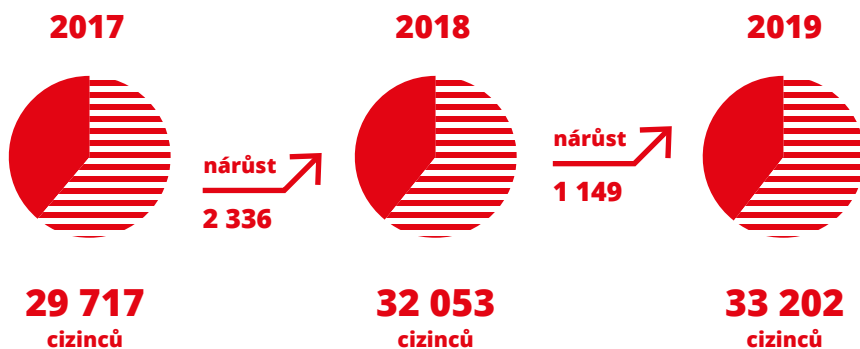

Praha 205 595 cizinců
Středočeský kraj 76 393 cizinců
Jihomoravský kraj 50 351 cizinců

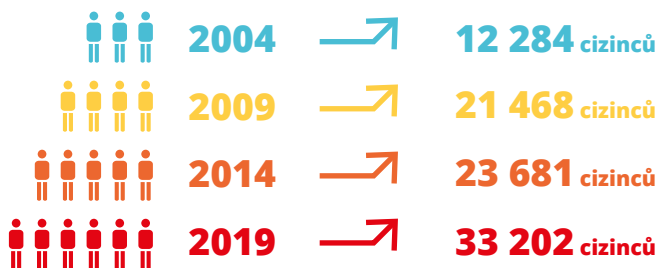
CIZINCI V JIHMORAVSKÉM KRAJI (2018)

POČET CIZINCŮ V OKRESE BRNO-MĚSTO

DLOUHODOBÝ RŮST POČTU CIZINCŮ V OKRESE BRNO-MĚSTO

Kde jsme nyní – data a fakta o cizincích v Brně

NA KONCI ROKU 2019 PŘEDSTAVOVALI CIZINCI 8,7 % OBYVATELSTVA MĚSTA.

CIZINCI POCHÁZEJÍ PŘIBLIŽNĚ ZE 150 ZEMÍ SVĚTA.

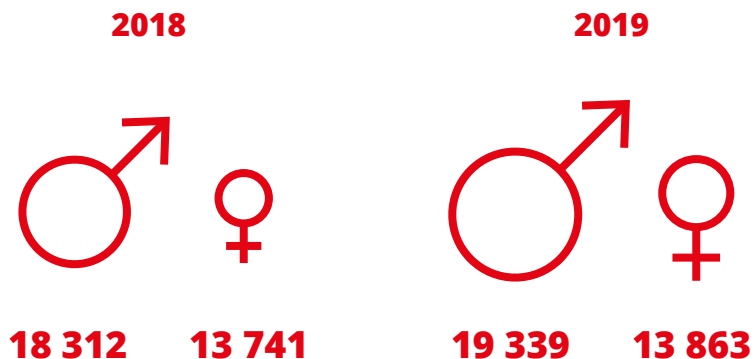

148 států

153 států

CIZINCI PODLE POHLAVÍ

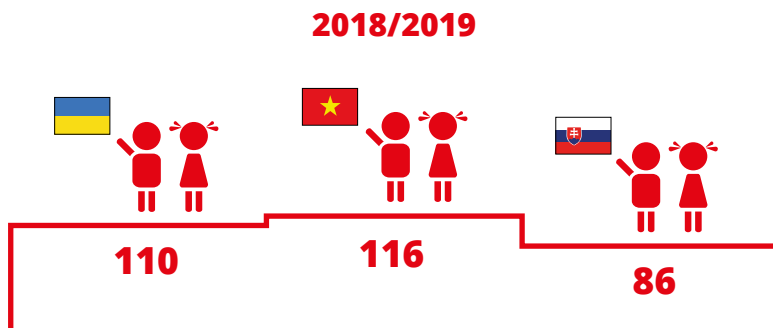

PĚT NEJČASTĚJŠÍCH STÁTNÍCH OBČANSTVÍ CIZINCŮ

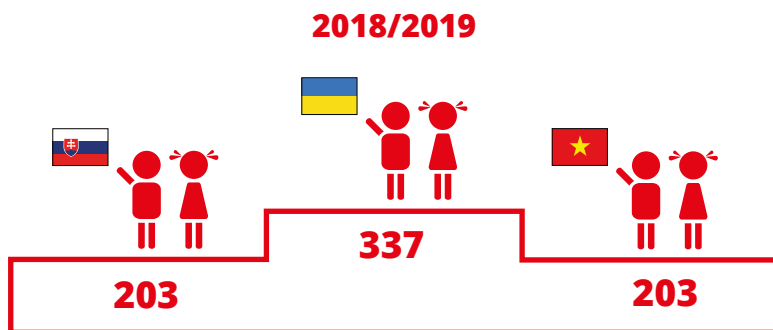
DĚTI VE ŠKOLÁCH

DĚTI V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH

Ve školním roce 2018/2019 bylo v mateřských školách evidováno 500 cizinců, kteří tvoří 4 % z celkového počtu dětí v MŠ.

ŽÁCI NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

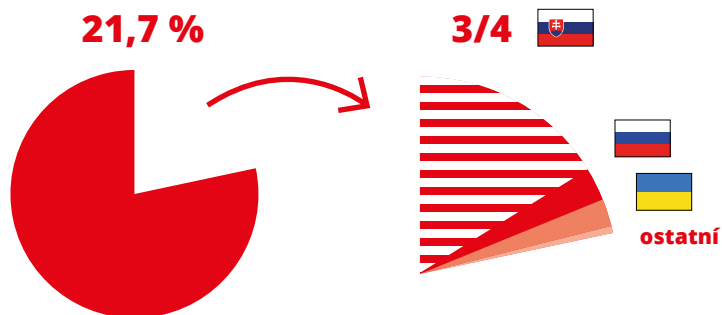
Ve školním roce 2018/2019 bylo na základních školách evidováno 1 113 cizinců, kteří tvoří 3 % z celkového počtu žáků ZŠ.

STUDENTI NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Ve školním roce 2018/2019 bylo na středních školách evidováno 615 cizinců, kteří tvoří 2,4 % z celkového počtu studentů SŠ.

STUDENTI NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

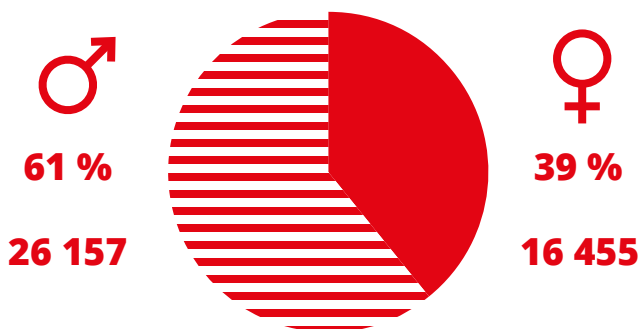
Cizinci na brněnských vysokých školách tvoří 21,7 % z celkového počtu 61 256 studentů. 3/4 zahraničních studentů jsou Slováci.

CIZINCI NA TRHU PRÁCE

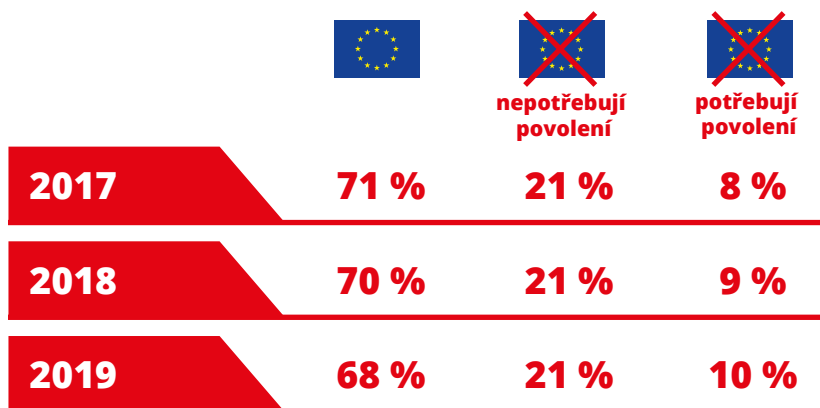
POČET ZAMĚSTNANÝCH CIZINCŮ V BRNĚ

POČET MUŽŮ A ŽEN ZAMĚSTNANÝCH V BRNĚ V ROCE 2019

CIZINCI ZAMĚSTNANÍ V BRNĚ PODLE POVOLENÍ

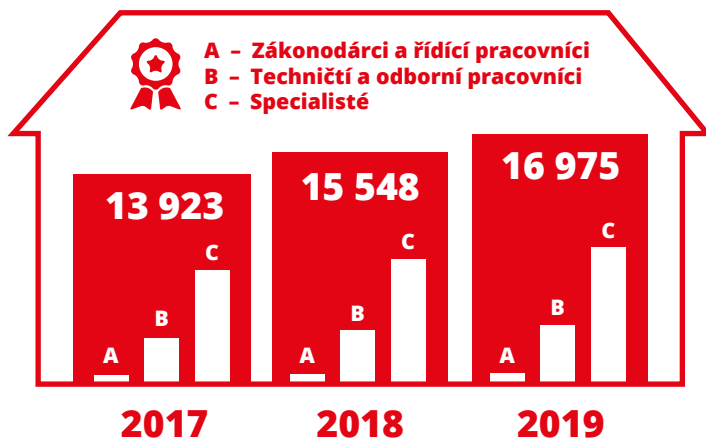

VYSOCE KVALIFIKOVANÍ CIZINCI ZAMĚSTNANÍ V BRNĚ

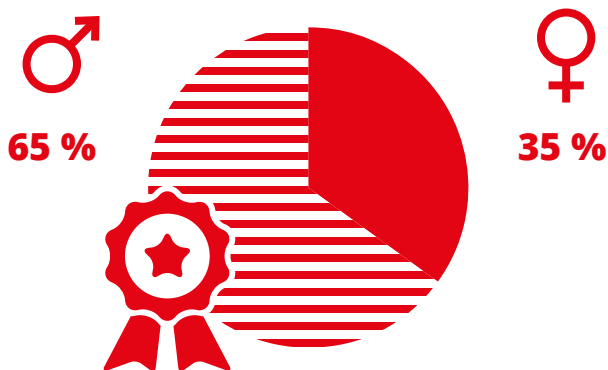

Kde jsme nyní – data a fakta o cizincích v Brně

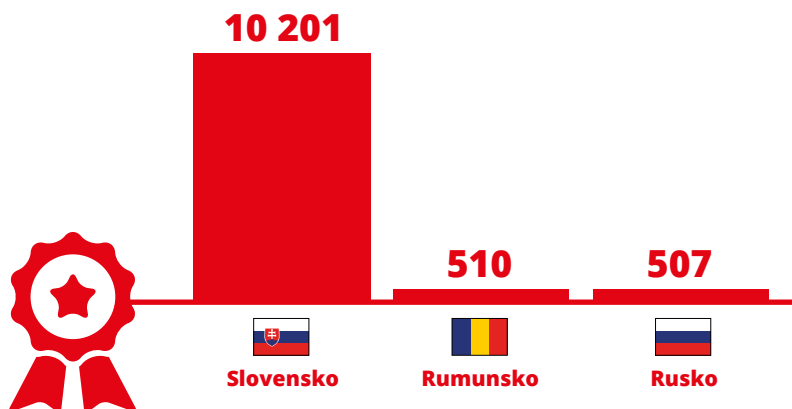
PRACOVNÍ ZAŘAZENÍ VYSOCE KVALIFIKOVANÝCH CIZINCŮ ZAMĚSTNANÝCH V BRNĚ

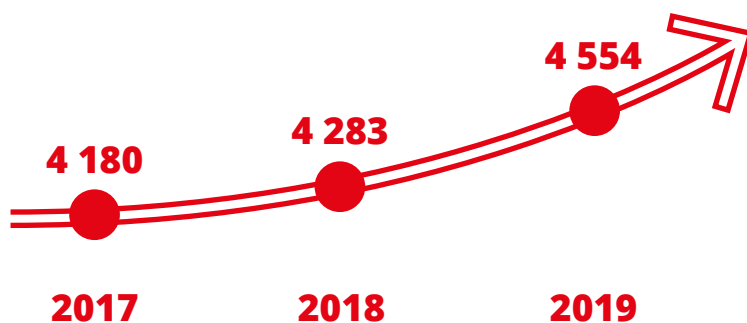
VYSOCE KVALIFIKOVANÍ CIZINCI ZAMĚSTNANÍ V BRNĚ PODLE POHLAVÍ

TŘI NEJČASTĚJŠÍ OBČANSTVÍ VYSOCE KVALIFIKOVANÝCH CIZINCŮ V ROCE 2019

CIZINCI S ŽIVNOSTENSKÝM OPRÁVNĚNÍM

7

Přehled priorit a dílčích cílů

A. ZAJIŠTĚNÍ PODMÍNEK FUNKČNOSTI STRATEGIE

A.1
Vytvoření silné
integrační platformy

A.2
Propojování
aktérů integrace

B. PODPORA INFORMOVANOSTI

B.1
Zjišťování
a vyhodnocování informací
a dat o cizincích

B.2
Podpora informovanosti
a šíření výsledků

D. KVALITA A EFEKTIVITA INTEGRAČNÍCH SLUŽEB

D.1
Rozvoj kvality
a efektivity služeb

D.2
Zapojování
obyvatel města

D.3
Vyhodnocování
aktivit

C. FORMULOVÁNÍ NÁSTROJŮ A ŘEŠENÍ

C.1
Pojmenovávání témat
a výzev k řešení

C.2
Tvorba případových řešení
a dobrých praxí

C.3
Podpora
veřejných institucí

A. ZAJIŠTĚNÍ PODMÍNEK FUNKČNOSTI STRATEGIE

PRIORITNÍ OBLAST A.1: VYTVORENÍ SILNÉ INTEGRAČNÍ PLATFORMY

CO?

Integrační platforma je neformálním prostorem, ve kterém se setkávají různí aktéři integrace, komunikují spolu, hledají prostor pro spolupráci, vyměňují si informace, pojmenovávají problémy, které vyvstávají a hledají jejich řešení. Pracuje na bázi znalostní platformy. Vytváří prostor pro kreativitu, prolínání perspektiv, nápady, návrhy a realizaci konkrétních aktivit. Jedná se o otevřenou názorovou platformu, do které se mohou zapojovat jedinci či organizace, odborníci a specialisté, cizinci i veřejnost. Zúročuje potenciál spolupráce a koncentruje kapacity aktérů integrace do jednoho místa. Členství v platformě vzniká na základě přihlášení se k prohlášení o spolupráci.

Platforma je garantována a koordinována Magistrátem města Brna.

PLATFORMA PLNÍ ÚLOHY:

- a) **komunikační** – aktéři integrace spolu komunikují, vyměňují si názory, diskutují, město komunikuje se spektrem aktérů,
- b) **informační** – dochází k výměně informací, vzájemnému informování, poznávání se, dozívání se nových informací, shromažďují se informace a vědění,
- c) **ideová** – vznikají nápady, pojmenovávají se problémy a výzvy a hledají se

možná řešení, diskutuje se o datech a o tom, co znamenají, fórum inspirací,

- d) **plánovací** – iniciují se projektové záměry, plánují se společné záměry, navrhují se aktivity, dojednávají se spolupráce, určují se nositelé projektů a realizátoři aktivit,
- e) **realizační** – dochází k proměně podnětů a nápadů do podoby konkrétních činností, realizují se konkrétní záměry.

Platforma úzce spolupracuje s Poradním orgánem statutárního města Brna pro otázky integrace cizinců, který je koordinačním, iniciativním a poradním orgánem Rady města Brna pro otázky integrace cizinců. Přijímá podněty od poradního orgánu, poskytuje své znalostní zázemí a informace o situaci v oblasti sociální integrace ve městě. Může dávat podněty směrem k poradnímu orgánu a dalším zainteresovaným subjektům na regionální úrovni. V rámci platformy působí tematické pracovní skupiny, které vznikají kolem konkrétních řešených témat. Základem pro ně jsou skupiny, které vznikly za účelem vytvoření strategie. Fungují jako diskusní skupiny, laboratoře nápadů a příprav projektových záměrů, aktivit a inovativních postupů. Jedná se o skupiny: Vzdělávání dětí cizinců do 18 let věku –

Přehled priorit a dílčích cílů

vzdělávání na MŠ, ZŠ a SŠ; Vzdelávání dospělých cizinců a kvalifikování cizinci v Brně; Vzájemná komunikace a řízení diverzity; Rozvíjení vzájemných vztahů (sousedství) a nástroje participace; Prevence negativních sociálních jevů a dopadů migrace; Ekonomická soběstačnost cizinců; Zdraví jako hodnota a Bydlení a veřejný prostor. Činnost platformy musí být koordinována z úrovně Magistrátu města Brna a diskuse facilitovány.

PROČ?

Aby strategie fungovala v praxi, je třeba do procesu zapojit široké spektrum různých aktérů integrace. Zahraniční přístupy směřují k opuštění přístupu, kdy se integraci věnuje pouze jedna specializovaná organizace. Usilují o rozšíření odpovědnosti a zapojují celé spektrum různých aktérů integrace a institucí, jejich jednotlivých částí či úrovní. Jedině silná, funkční a široká platforma místních aktérů plní roli komunikační, informační, ideové, plánovací a realizační, je základním stavebním kamenem pro plánování činností, jejich následnou realizaci v praxi a utváření funkční lokální politiky integrace. Celková migrační situace činí z města prostor, který přítomnost cizinců zásadním způsobem ovlivňuje a působí na něj, přitom neexistují žádné promyšlené postupy nebo náměty, jak by mohlo (či mělo) město na danou situaci reagovat. Je zde prostor pro vytváření lokální strategie integrace, současně je ale nutné uvést, že musí vyrůst z místních potřeb. Jedná se o proces vyžadující značný čas a prostor k tomu, aby k formulování konkrétních obsahů mohlo dojít. Je obtížné dosahovat shody mezi ak-

téry integrace, jelikož názorový prostor je velmi pestrý a klade nároky na dlouhodobější komunikaci.

KDE JSME:

Ve městě není dostatečně rozvinuté systémové propojení aktérů integrace. V roce 2018 vznikla na Magistrátu města Brna Řídící skupina pro tvorbu Strategie, která následně jmenovala garanty skupin, s jejichž pomocí byli do diskusních skupin zváni experti z různých oblastí. Tyto pracovní skupiny, v nichž byl vytvořen prostor pro výměnu názorů a precizaci témat, se zabývaly tím, čím se doposud nikdo systémově (ani jinak) nezabýval. Fakt setkávání se byl aktéry hodnocen velmi pozitivně, z čehož je patrné, že ve městě existuje vůle a ochota se tématem zabývat, a to v širokém spektru aktérů (znakem jsou dobrovolné účasti na opakovaných setkáváních, zájem o zapojení se do práce diskusních skupin, pozitivně byla hodnocena i forma řízené diskuse). Práci ve skupinách poznamenávalo malé povědomí o různých tématech napříč spektrem místních aktérů, malá obeznanost s aktuální situací a vzájemná neznalost aktérů integrace. V současné době chybí prostor pro neformální spolupráci, který by se stal základem pro společnou činnost.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je vytvoření silné integrační platformy, tedy otevřeného prostoru pro setkávání se a angažování se různých aktérů integrace. Takto vytvořená platforma se stane základem pro setkávání a komunikaci aktérů, pro pravidelnou výměnu in-

formací mezi nimi, pro plánování nejrůz-

nějších aktivit, pro diskusi ohledně návrhů řešení a jejich následnou realizaci.

DÍLČÍ CÍLE:

A.1.1 Iniciování vzniku platformy (stanovení garanta MMB, nastavení rámce spolupráce a koordinace, formulování vize a cíle, prohlášení o spolupráci).

A.1.2 Výběr účastníků platformy, oslovení a motivování ke spolupráci a zapojení.

A.1.3 Inicie setkávání tematické skupiny (tematických skupin).

A.1.4 Identifikace problémů/námětů a jejich popis ve skupině (skupinách) včetně porozumění a hlubšího vhledu.

A.1.5 Tvorba projektových záměrů, aktivit a inovativních postupů ve vazbě na konkrétní téma a vytvoření prototypu řešení.

A.1.6 Realizace konkrétních řešení (včetně jeho vyhodnocení).

PRIORITNÍ OBLAST A.2:

PROPOJOVÁNÍ AKTÉRŮ INTEGRACE

CO?

Propojování aktérů integrace je systematickou, plánovanou a promyšlenou činností. Toto síťování dalece přesahuje rámec integrační platformy. Na rozdíl od platformy, která předpokládá pravidelné a poměrně intenzivní zapojení svých členů, sítě propojují daleko širší spektrum aktérů, kterých se téma integrace cizinců v prostoru města dotýká. Vede k vytvoření funkční sítě aktérů integrace nikoliv náhodně a příležitostně, ale řízeně, a to na základě principu síťování. Výsledkem je formální spojení lidí a organizací, tedy síť vytvořených vztahů, která umožňuje komunikaci a spolupráci.

V rámci vytvořené sítě dochází ke sdílení zdrojů, dovedností, kontaktů, znalostí a rovněž k dosahování cílů. Síťování zahrnuje vyhodnocování, rozvoj a udržování sítí. S ohledem na strategii je vhodné využít tzv. tematické síťování, které umožňuje paralelně vytvářet sítě, které se koncentrují kolem několika klíčových témat (např. zaměstnávání, bezpečí, bydlení, vzdělávání apod.) a následně je mezi sebou propojovat. Nutnou podmínkou pro síťování je určení koordinátora, který bude umět pracovat s pomocí tzv. metody síťování. Vytvořené sítě budou využitelné ve vazbě na identifikaci problémů či námětů, stejně jako při navazování spo-

Přehled priorit a dílčích cílů

lupráce a koordinace v rámci hledání řešení a přípravě záměrů těchto řešení. Sítě budou využívány pro šíření informací a aktivizaci aktérů integrace při řešení mnohočetných a provázaných problémů. Síťování posílí vědomí vzájemné potřeby a tvorbu společných postupů lokální integrační politiky.

PROČ?

Strategie integrace vyžaduje zapojit a aktivizovat množství místních aktérů integrace. Přestože se na první pohled zdá, že se aktéři vzájemně znají, v praxi tomu tak není. Je potřeba cíleně vyhledávat aktéry, kteří nemají vazby na ostatní, jsou nenápadní, případně si ani svou roli a možnost do procesu přispívat neuvědomují. Mnohé vazby se tak uzavírají do prostoru jen několika aktérů, jiné jsou slabé či neexistují vůbec. Současně nejde jen o vzájemnou znalost, ale jde i o systematické vytváření vazeb, které vytvoří potenciál pro hledání možností spolupráce při dosahování společných cílů. Síťování je potřebné obzvláště v tématu integrace, protože je to téma značně komplexní, které se dotýká celé řady institucí. Hledání řešení vyžaduje zapojení množství aktérů integrace – nejen různých druhů organizací, ale i veřejnosti a sítí cizinců (které mnohdy bývají představovány jako skryté či nedostupné). Dobře provedené síťování vede k aktivizaci místních aktérů integrace a vytváří značný znalostní potenciál k tvorbě námětů a řešení problémů ve městě. Vytvoření sítě umožňuje sdílet dovednosti a znalosti, propojovat různé úrovně řešení, hledat alternativní řešení,

vyhledávat partnery ke spolupráci, předcházet duplicitní práci, pracovat rychleji, rozvíjet důvěru a vzájemně si porozumět. Síťování vytváří prostor pro koordinovaná a účinná řešení společnými silami.

KDE JSME:

V současné době se setkáváme s nízkou mírou provázanosti odborníků. Sítě spolupráce v některých oblastech a tématech nejsou zatím vůbec vytvořeny, existují pouze omezená propojení sítí městských aktérů se sítěmi cizinců. Základy pro síťování byly vytvořeny v rámci přípravy strategie, kdy se aktéři podle osmi vybraných témat setkávali v diskusních skupinách. Mnozí aktéři se vzájemně poznávali, měli potřebu prezentovat svou práci a navazovat kontakty s ostatními, někteří aktéři byli do takovéto diskuse zahrnuti poprvé. Skupinová práce ukázala, že si místní aktéři neuvědomují potřebnost vytvoření mapy aktérů a zpřehlednění vztahů, mnozí aktéři se dokonce neznali ani v rámci některých témat. V tomto ohledu je Brno plně kontrastů – na jednu stranu je zde množství angažovaných aktérů, kteří se věnují různým kategoriím cizinců a mají značný potenciál, motivace a nabyté zkušenosti a na druhou stranu jsou mnozí aktéři téměř neviditelní. Široké spektrum aktérů je málo provázáno, nefunguje sdílení a přenos informací či zkušeností, působí zde velmi malé povědomí o konkrétních datech a jevech. Neprobíhá síťování mezi obory a není využit potenciál interdisciplinárních nebo multidisciplinárních přístupů – jednotlivé obory spolu na řešení nespolupracují.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je vytvořit funkční síť aktérů integrace systematickým a řízeným postupem na základě principu síťování. Vytvo-

říme formální spojení lidí a organizací, síť vztahů, která umožní komunikaci, spolupráci a zapojení širokého spektra aktérů napříč celým městem.

DÍLČÍ CÍLE:

A.2.1 Určení koordinátora a osvojení metody síťování.

A.2.2 Stanovení cíle síťování. Proces síťování není samoučelný, řídí se konkrétním cílem. Např. pokud se zaměří na řešení problému neinformovanosti rodičů-cizinců ohledně školní docházky jejich dětí, budou propojovány takové organizace, které se tématem zabývají nebo mají potenciál se mu věnovat.

A.2.3 Vyhledávání a nalezení členů sítě.

A.2.4 Výběr vhodných partnerů do sítě.

A.2.5 Tvorba mapy a popisu sítě (tematických sítí). Mapa graficky zobrazuje partnery (organizace), jejich pozice, charakteristiky, role, motivace a způsoby zapojení do řešení. Poskytuje přehled o angažovaných aktérech

a jejich kapacitách a zdrojích, které do spolupráce přináší.

A.2.6 Analýza problémů (strom problémů – orientace na příčiny) a vznik souboru identifikovaných problémů. Zapojení partnerů společně zpřesňují a popisují problém, který řeší. Hierarchicky znázorňují souvislosti spojené s problémem, aby ho důkladně popsali, pochopili celkový kontext a společně hledali kompromisy. Je určen ústřední problém, hledány jeho příčiny a důsledky, vyznačeny jejich vztahy a nakonec diskutována strategie možných řešení.

A.2.7 Z námětů na řešení jsou vybrány takové, které partneři považují za optimální. Je přijato rozhodnutí, jakým způsobem se bude problém řešit a kdo z partnerů se do řešení zapojí. Nastává fáze realizace řešení (včetně jeho vyhodnocení).

B. PODPORA INFORMOVANOSTI

PRIORITNÍ OBLAST B.1:

ZJIŠŤOVÁNÍ A VYHODNOCOVÁNÍ INFORMACÍ A DAT O CIZINCÍCH

CO?

Strategie integrace se zakládá na datech a faktech, nikoliv na domněnkách a představách. Klade důraz na průběžné, nikoliv nárazové a příležitostné zjišťování a vyhodnocování situace v prostředí cizinců a vychází z průběžné aktualizace dat. Řídí se principy politiky evidence. Vytváří podmínky pro průběžné sbírání dat, která dává k dispozici ostatním aktérům v kvalitní a platné podobě. Vytváří podmínky jednak pro to, aby data byla zpracovávána v delším časovém horizontu, což umožňuje sledování trendů, ale i pro to, aby je bylo možné vyhodnocovat a ve srozumitelné podobě prezentovat ostatním aktérům a také veřejnosti. Zpracování dat bude založeno na odborné metodologii a vědeckých poznatcích. Data budou vytvářena prostřednictvím: a) terénní a komunitní práce, která bude zahrnovat monitoring situace v prostředí cizinců a bude využívat různé způsoby získávání a vyhodnocování informací o aktuální situaci, b) sekundární analýzy dat – data budou získávána z různých datových zdrojů (statistické zdroje Českého statistického úřadu, Ministerstva vnitra, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva zdravotnictví, Policie ČR, Úřadu práce ČR a další) a zpracovávána do přehledné podoby k jednotlivým tématům. Jednou z priorit je vytvoření pře-

hledu o tom, jaká statistická data se budou sledovat a každoročně vyhodnocovat. Další prioritou je vytvoření mechanismu přenosu informací z „terénu“ a sekundárních analýz, jejich interpretace a postoupení do dalších prioritních oblastí strategie.

PROČ?

Přestože se Česká republika v posledních třech dekadách proměnila v typicky imigrační stát, schopnost vytvářet data o cizincích na lokální úrovni, a následně jim i rozumět, stále chybí. Některá data nejsou vůbec dostupná nebo nejsou generována cíleně pro konkrétní lokalitu, což může souviset s tím, že není nikdo, kdo by je požadoval a následně s nimi pracoval. Díky chybějícím datům se o životě cizinců, o jejich potřebách či postojích, dozvídáme mnohdy jen zprostředkovaně.

Systematická tvorba dat umožní data v čase porovnávat, pozorovat změny, a tím i na ně zavčas reagovat. Problémy a jejich řešení budou zřejmější, pokud je budeme číst v kontextu dat. Kvantitativní data poskytnou přehled o rozsahu jevů, kvalitativní data k nim poskytnou potřebná vysvětlení. Data povedou k většímu přehledu o situaci, pomohou lépe porozumět potřebám a problémům, umožní hledat správná řešení a lépe se rozhodovat. Rozhodování

bude podložené, prováděné patřičnou argumentací a věcnou diskusí. Bez porozumění datům a bez jejich následné interpretace nelze formulovat aktivity, které budou mít potřebné dopady a účinky.

KDE JSME:

Chybí shromažďování a vyhodnocování dat v delším časovém horizontu. Názory a představy o řešeních mají malou vazbu na data, což vede k povrchnímu uchopení tématu. Aktéři integrace neumí s daty pracovat, natož od nich odvíjet nástroje vhodné pro integraci. Situace se ale postupně mění. V rámci projektů obcí na podporu integrace

cizinců na lokální úrovni vznikly dokumenty Data a fakta o cizincích v Brně za roky 2017 a 2018 a v diskusních skupinách byl kladen důraz na práci s daty.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je zavést takové postupy, díky kterým by docházelo k pravidelnému dlouhodobému sběru dat a k následnému vyhodnocování informací o cizincích. Konkrétně se jedná o získávání informací z prostředí cizinců, dále pak o analýzu sekundárních dat získaných ze statistických zdrojů. Takto získaná data se stanou oporou a východiskem pro formulování aktivit strategie integrace.

DÍLČÍ CÍLE:

B.1.1 Vytvoření datové části platformy.

B.1.2 Vytvoření přehledu o tom, jaká statistická data se budou sledovat a vyhodnocovat.

B.1.3 Zpracování mechanismu pravidelného získávání a vyhodnocování dat prostřednictvím terénní a komunitní práce (monitoring situace v prostředí cizinců, informace o aktuální situaci) a sekundární analýzy dat.

B.1.4 Zavedení mechanismu přenosu informací z „terénu“ a sekundárních analýz, jejich interpretace a postoupení do dalších aktivit a prioritních oblastí strategie.

B.1.5 Každoroční aktualizace souborů dat a jejich vyhodnocení – zpracování souhrnných zjištění.

B.1.6 Provádění tematických analýz a výzkumů s cílem posílit evidenci strategie.

PRIORITNÍ OBLAST B.2:

PODPORA INFORMOVANOSTI A ŠÍŘENÍ VÝSLEDKŮ

CO?

Priorita se týká zajištění dostatečné míry informovanosti jak o tématu, tak o pro-

cesech a výsledcích prací na strategii integrace. Součástí strategie bude šíření informací a výsledků jednotlivých akti-

Přehled priorit a dílčích cílů

vit a strategie jako celku vůči všem aktérům integrace – cizincům, organizacím a institucím a veřejnosti. Bude vycházet ze zpracovaného advokačního plánu. Advokacie je důležitá pro zajištění šíření informací, dosažených výsledků a nalézání jejich dalšího uplatnění. Vykonávají ji jednotlivci nebo skupiny, kteří usilují o šíření a zavádění dobrých praxí v rámci sociálních systémů a institucí ve městě. Advokační aktivity představují systematickou práci s klíčovými aktéry integrace a veřejností a budování funkčních vztahů založených na důvěře, respektu a dlouhodobé spolupráci. Budou zahrnovat různorodé činnosti, včetně veřejných vystoupení, workshopů, prezentací, konferencí či šíření informací v médiích a publikační aktivity. Povedou k zapojování dalších aktérů integrace do řešení od samotného začátku, budou jim dávat prostor vyjadřovat se k záměrům strategie a jejím aktivitám, podílet se na jejich přípravě a ověřování. Budou zajišťovat také přenos inspirací a dobrých praxí z domácího i zahraničního prostředí, oslovovat místní aktéry, ale i aktéry např. ze státní správy. Advokační strategie vymezí cíl advokacie, dále dílčí krátkodobější cíle, identifikaci důležitých aktérů integrace včetně způsobu práce a komunikace s nimi a v neposlední řadě také očekávání a časový rámeček.

PROČ?

Jedním z problémů je malá míra informovanosti nejen aktérů integrace, ale také veřejnosti, což dává prostor pro šíření mýtů a dezinformací. Šíření informací

o výsledcích strategie podpoří transparentnost celého procesu a poskytne mu potřebnou legitimitu. Advokacie bude šířit informace rovněž mezi cizince, kteří bývají málo informovaní a pomůže jim v orientaci a adaptaci. Advokacie bude šířit dosažené výsledky a hledat jejich další uplatnění. Je obtížné nalézat způsoby, jak komunikovat s veřejností, cizinci a dalšími aktéry. Advokacie se na tyto komunikace zaměřuje a zakládá se na získaných faktech. Hledá způsoby, jak mluvit o řadě témat a jak zapojovat aktéry do řešení. Je nezbytné šířit vlastní výsledky. Bez systematické advokační práce není možné dosáhnout systémových změn.

KDE JSME:

Advokacie, šíření podložených a věrohodných informací a systematická práce s aktéry integrace, včetně veřejnosti, v prostoru města chybí. Pokud nějaká probíhá, jedná se spíše o činnosti, jejichž cílem je propagovat jednotlivé aktivity nebo činnosti konkrétních aktérů. Systematická advokační práce není ani prováděna, ani nastavena.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je vytvořit advokační plán včetně popisu jednotlivých aktivit, jejichž prostřednictvím bude docházet k šíření informací, dosažených výsledků a nalézání jejich uplatnění v praxi. Bude potřeba nalézt nositele advokačních aktivit, vymezit cíl a dbát na šíření a zavádění dobrých praxí v rámci sociálních systémů a institucí ve městě.

DÍLČÍ CÍLE:

B.2.1 Vytvoření advokačního plánu – cíl advokacie, dílčí krátkodobější cíle, identifikace důležitých aktérů integrace, způsob práce a komunikace s nimi, očekávání a časový rámeček.

B.2.2 Nalezení nositele (nositelů) advokačních aktivit.

B.2.3 Systematická práce s klíčovými aktéry integrace i s veřejností a vytváření funkčních vztahů založených na důvěře, respektu a dlouhodobé spolupráci.

B.2.4 Přenos inspirace a dobré praxe ze zahraničí či domácího prostředí.

B.2.5 Realizace advokačního plánu, zejména zapojování dalších aktérů integrace do řešení od začátku a podílení se na vyvolaných změnách a aktivitách (příprava, ověřování, zavádění do praxe).

B.2.6 Šíření potřebných informací mezi cizince, zejména nově příchozí.

C. FORMULOVÁNÍ NÁSTROJŮ A ŘEŠENÍ

PRIORITNÍ OBLAST C.1:

POJMENOVÁVÁNÍ TÉMAT A VÝZEV K ŘEŠENÍ

CO?

Výchozím bodem ke změně je rozvoj schopnosti pojmenovávat témata, problémy a výzvy k řešení. K jejich identifikaci bude docházet na úrovni integrační platformy, případně na úrovni Poradního orgánu statutárního města Brna pro otázky integrace cizinců. Budou využity různé způsoby a formy identifikace, založené zejména na skupinové práci, např. zjišťování potřeb, kořenových příčin, projekce, rozborů problémů. Budou hledány klíčové problémy, a to na základě informací o současné situaci (zjišťováním a ověřováním toho, co je o problému a jeho kontextu známo). Analýza problémů povede k potřebnému vhledu a porozumění, poté i k hledání příležitostí pro zlepšení. Bude ověřeno, že se jedná o skutečný problém, který bude řešen v rámci města systémově – zaváděním nových řešení nebo zlepšováním těch stávajících. Výsledkem bude strukturovaný popis problémů určených k řešení. Ke konkrétním problémům budou hledána konkrétní řešení.

PROČ?

Je nutné nevyhýbat se problémům, ale učit se je řešit. Je potřeba postupovat systematicky a při hledání řešení začít tím,

že nejdříve dokážeme konkrétní problém nalézt, pojmenovat ho, porozumět mu, ohraničit ho, a nakonec ho i dobře popsat. Důležité je věnovat se kontextu problému a také jeho příčinám. Díky hlubšímu porozumění problému, pochopení jeho skutečných příčin a skutečného rozsahu, budeme následně schopni hledat a vytvářet vhodná konkrétní řešení. V oblasti sociální integrace se ocitáme před mnohými složitými a obtížně řešitelnými problémy, na které nemáme odpověď. Pojmenování a popis problémů je výzvou a současně i výchozím bodem pro přechod ke kreativním řešením.

KDE JSME:

V současné chvíli neexistuje mechanismus, kterým by byly v oblasti integrace cizinců systematicky identifikovány a pojmenovávány problémy a hledány jejich příčiny.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je na úrovni integrační platformy – tematických skupin, případně na úrovni Poradního orgánu statutárního města Brna pro otázky integrace cizinců, identifikovat konkrétní problémy, pojmenovat je a dobře popsat, aby na ně plynule navázal proces hledání případových řešení.

DÍLČÍ CÍLE:

C.1.1 Identifikace souboru problémů, vyhledávání a výběr k hlubší analýze.

C.1.2 Popis aspektů, příčin a rozsahu konkrétních problémů.

PRIORITNÍ OBLAST C.2: TVORBA PŘÍPADOVÝCH ŘEŠENÍ A DOBRÝCH PRAXÍ

CO?

Na identifikaci problémů a jejich příčin, po jejich důkladném popisu a porozumění, navazuje tvorba případových řešení a dobrých praxí. Kolem identifikovaného problému se seskupí skupina lidí (tematická skupina platformy), která na základě zvoleného konkrétního problému začíná navrhopvat množství rozmanitých nápadů a námětů k řešení. Vznikne tak soubor výchozích námětů budoucích řešení – konceptů. Z nich budou vybírány ty, které mají největší potenciál a budou postupně převáděny do podoby případových řešení. Následně budou tato řešení uplatněna a rozvíjena v praxi, ověřována a pilotována, aby se poté stala trvalejším řešením, které lze přenášet napříč městem a aktéry integrace. Výsledkem jsou vzniklé dobré praxe, které mají potenciál se prosadit i mimo Brno.

PROČ?

Postup strategie se zaměřuje na vyhledávání problémů či témat, která volají po řešení. Vzniká tím prostor pro vyhledání konkrétních problémů a zaměření se výhradně na ně. Mnohé strategie se vydávají cestou, že řeší celou řadu podnětů

a výzev současně ve všech oblastech, což snižuje jejich efektivitu a obvykle mají obtíže s plošným dosahováním výsledků. Proto se vydáváme cestou „krok po kroku“, kdy se úsilí zaměřuje na porozumění problému a návazné řešení daného „případu“. Tímto bude postupně vznikat soubor dobrých praxí, přičemž dosažené výsledky a dobré praxe zvýší věrohodnost strategie. Bude tak vznikat sada dobrých praxí s konkrétními a přesvědčivými výsledky, které mohou být šířeny dále.

KDE JSME:

Řešení, která se v praxi objevují, postrádají vazbu na jasně definovaný problém. Nejsou předmětem vyjednávání a konsenzu ani nejsou předem ověřována a testována, aby se z nich stávaly dobré praxe a návody.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je postupně v čase vytvářet soubor případových řešení a dobrých praxí, který bude řešit konkrétní problémy v Brně a bude ověřen v praxi.

Přehled priorit a dílčích cílů

DÍLČÍ CÍLE:

C.2.1 Sestavení tematické skupiny (skupin) platformy (ve vztahu k problému).

C.2.2 Vytvoření souboru výchozích námětů budoucích řešení – konceptů.

C.2.3 Převod konceptů do podoby návrhu případových řešení.

C.2.4 Ověřování případových řešení v praxi.

C.2.5 Formulace dobré praxe, vyhodnocení a šíření.

PRIORITNÍ OBLAST C.3: PODPORA VEŘEJNÝCH INSTITUCÍ

CO?

Prioritní oblast se zaměřuje na podporu veřejných institucí, jejichž vliv na proces integrace je významný. Pracovníci veřejných institucí jsou ti, kteří by měli být podpořeni nejvíce. Setkávají se s cizinci na přepážkách, v kancelářích, v běžném úředním provozu. Ocitají se v situacích, které vyžadují více kompetencí, než je obvyklé. Například schopnost překonávat jazykovou bariéru, vysvětlovat věci, které jsou občanům státu známé, řešit neobvyklé situace vybočující z běžných rámců, vyrovnávat se s kulturními rozdíly. Podpora v tomto případě směřuje k úředníkům a k podpoře zvládnání a překonávání překážek, jimž úřady čelí. Týká se snižování bariér, zavádění přístupu mainstreamingu (např. na základě dobré praxe ze zahraničí), reflektování obtíží a nároků, které se v souvislosti s přítomností cizinců na úřadech vyskytují a hledání přístupů,

kteří reflektují potřeby lokální samosprávy a lidí v ní. K řešení se nabízí hledání systémových postupů, které umožní institucím reagovat na měnící se vnější prostředí a vyvažovat potřeby vlastní s potřebami cizinců, dále rozvoj kompetencí pracovníků institucí (znalosti, dovednosti).

PROČ?

Město Brno se stalo jednou z nejvýznamnějších imigračních lokalit v ČR se značnou koncentrací cizinecké populace. Statistické údaje poukazují na stoupající počty cizinců ve městě. V praxi to znamená, že se veřejné instituce stále častěji setkávají s cizinci a ocitají v situacích, na které obvykle nejsou připraveny – a připravovány nikým nebyly. Přitom představují významný kontaktní bod s cizinci a podílí se na vytváření obrazu o české společnosti. Existuje řada překážek, které komplikují přístup ke službám – jak na straně cizinců, tak i úřadů. Ci-

zinců mají mít zajištěný rovný přístup k veřejným službám, v praxi tomu tak ale často nemusí být. Přitom platí, že integrace cizinců neprobíhá na úrovni státu, ale především konkrétní lokality – města. Pro úspěšnou integraci je nejdůležitějších prvních několik let strávených v zemi a také výsledek tzv. systémové integrace, na které se veřejné instituce přímo podílí.

KDE JSME:

Chybí systémová podpora veřejných institucí, které jsou významným činitelem sys-

témové integrace a úředníků, kteří přichází do kontaktu s cizinci.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je formulovat systémové postupy napříč spektrem veřejných institucí ve městě, které umožní institucím reagovat na měnící se vnější prostředí a potřeby, dále rozvíjet kompetence pracovníků institucí tak, aby jim umožnily v dynamickém prostředí fungovat a poskytovat potřebné služby přispívající k systémové integraci.

DÍLČÍ CÍLE:

C.3.1 Formulování systémových postupů napříč spektrem veřejných institucí ve městě ve vztahu k měnícímu se prostředí, prosazování principu mainstreamingu.

C.3.2 Rozvíjení kompetencí pracovníků institucí.

C.3.3 Identifikace potřeb pracovníků úřadů.

C.3.4 Přenášení dobrých praxí, inspirací a zkušeností (např. ze zahraničí nebo z podobného typu měst).

D. KVALITA A EFEKTIVITA INTEGRAČNÍCH SLUŽEB

PRIORITNÍ OBLAST D.1: ROZVOJ KVALITY A EFEKTIVITY SLUŽEB

CO?

Integrační služby budou poskytovány v dostatečné kvalitě a bude u nich sledována jejich efektivita. Za integrační službu považujeme každou činnost, která podporuje integraci a uspokojuje potřeby aktérů integrace. Bude docházet k zavádění nástrojů pro řízení kvality, modelů kvality a sledování efektivity tak, aby bylo doložitelné, že konkrétní výkony služeb jsou kvalitní a trvale pracují na zdokonalení svých procesů a výkonnosti. Organizace poskytující služby budou iniciovat procesy učení se a zdokonalovat procesy a služby – re-designovat je, případně navrhovat nové. Existuje řada modelů kvality, které lze do praxe služeb zavádět, systematicky a dlouhodobě je rozvíjet a zajišťovat jejich kvalitu. Prioritní oblast podporuje organizace poskytující služby v tom, aby se orientovaly zejména na oblast potřeb klientů. Současně jim k tomu zajišťuje potřebné postupy, nástroje a podporu v takové podobě, aby se rozvíjely v souladu se svou jedinečností do podoby účících se organizací průběžně dosahujících kvalitních služeb a výkonnosti. Jedná se o vyvolání změny nikoliv shora, ale trpělivou aktivitou vycházející přímo z prostředí těch, kteří jsou sami motivováni kvalitou vytvářet – sledováním efektivitu služeb prostřed-

nictvím vyhodnocování pozitivního (či negativního) vlivu intervencí na klienta.

PROČ?

Integrační služby, které budou poskytovány v dostatečné kvalitě a budou vyhodnocovat svou efektivitu, rozptýlí obavy jejich financovatelů a sponzorů, budou transparentní na veřejnosti a ponесou společenský užitek. Nebudou kolem nich vznikat pochyby a nejasnosti, v každý moment budou schopné doložit, jak se věnují kvalitě služby a zlepšování vlastní výkonnosti. Rozvoj kvality je nezbytný, neboť integrační služby musí být schopné reagovat na vysokou proměnlivost a dynamiku migračních procesů, trvale působit ve stavu nepřetržité adaptace a zlepšování, rozvíjet schopnost lidí učit se. Kvalitní služba rovněž garantuje skutečnost, že se orientuje na potřeby svých klientů a je schopna obsloužit všechny obyvatele bez rozdílu.

KDE JSME:

V oblasti integračních služeb se výjimečně setkáváme se zaváděním modelů či nástrojů, jejichž cílem je zvyšování kvality služeb a výkonu. Totéž se týká i vyhodnocování efektivitu služeb. Služby mají obtíže s tím, aby doložily, že poskytují kvalitní služby.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je poskytovatele integračních služeb vést k zavádění nástrojů pro řízení kvality, implementaci modelů kvality a sle-

dování efektivity tak, aby bylo doložitelné, že výkony služeb jsou kvalitní, schopné zdokonalovat své procesy a výkonnost a fungovat efektivně.

DÍLČÍ CÍLE:

D.1.1 Zavádění nástrojů řízení kvality poskytovatelů integračních služeb, implementace modelů kvality vycházejících přímo z potřeb klientů.

D.1.2 Vytvoření přehledu o poskytovaných službách pro cizince ve městě.

D.1.3 Vyhodnocování efektivity integračních služeb.

D.1.4 Zdokonalování procesů a integračních služeb – re-designování, navrhování nových potřebných služeb.

PRIORITNÍ OBLAST D.2: PODPORA PARTICIPACE

CO?

Lokální integrační politika se neobejde bez zapojování aktérů integrace – obyvatel města, cizinců. Důležité je vtažení cizinců do dění a aktivit ve městě, kterých se budou účastnit společně s dalšími obyvateli města. Cílem je aktivizovat cizince, ale i ostatní obyvatele a poskytnout jim příležitost k posílení tzv. sociální integrace, budování vzájemných vztahů a společné identity obyvatel města, aby se všichni považovali za součást města a přijali za svou společnou identitu „Brňáka“ – obyvatele hrdého na své město. Zapojování může mít řadu podob, např. zapojení se do tvorby veřejných politik, do realizace integrační strategie, do různých

spolků a organizací či do organizování volnočasových a dobrovolných aktivit.

PROČ?

Participace je nástrojem budování soudržnosti s městem, přijetí spoluodpovědnosti za místní dění a vzájemné učení se životu v pestré a otevřené společnosti. Různé formy zapojení do veřejného dění vytvoří prostor ke sdílení hodnot, zužitkovaný bude potenciál a kapacita cizinců ve prospěch všech.

KDE JSME:

Existuje řada aktivit, na nichž se cizinci i obyvatelé podílí, často se však aktivity mívají svým účinkem, uzavírají se do jednotlivých komunit a nedochází při nich

Přehled priorit a dílčích cílů

k interakci obyvatel. Je potřeba podpořit větší zapojování cizinců zejména do aktivit a činností, které mají potenciál vytváření mezilidských vztahů a vazeb.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je zapojovat obyvatele (včetně cizinců) do dění a aktivit ve městě a vytvá-

řet příležitosti pro participaci a aktivizaci obyvatel.

DÍLČÍ CÍLE:

D.2.1 Zapojování obyvatel (včetně cizinců) do dění a aktivit, vytváření příležitostí pro participaci.

PRIORITNÍ OBLAST D.3: VYHODNOCOVÁNÍ AKTIVIT

CO?

Integrační aktivity a programy bude provázet vyhodnocování a ověřování dopadů, zejména při jejich zavádění do praxe. Budou zahrnovat evaluace, jejichž smyslem bude poskytnout zpětnou a včasnou vazbu o účinnosti a dopadech integračních aktivit, o nichž jinak nemáme přehled. Evaluace budou mít charakter evaluací procesních a dopadových. K aktivitám a programům budou vytvářeny evaluační plány a podávány důkazy o jejich výsledcích.

PROČ?

Nejsou sledovány programy či aktivity, jejichž smyslem je dosahovat integrace cizinců. To se týká i systémových změn, u nichž je obtížné předvídat, jaké budou mít účinky. Nedochozí k porovnávání toho, co intervence přináší (například kontrolní skupiny), ani k ověřování dlouhodobějších a trvalejších dopadů. To může vést k pochybám a k následnému zpochybňování integrace jako celku, včetně její po-

třebnosti a přínosu pro společnost. Chybí politika evidence, která by zjišťovala, co je potřebné a efektivní. Postrádáme průkaznost přínosů aktivit, nemáme argumenty zakládající se na skutečné účinnosti.

KDE JSME:

V praxi nedochází k vyhodnocování a ověřování dopadů zaváděných integračních programů a aktivit. Chybí důkazy o jejich skutečném přínosu a dopadech.

KAM MÍŘÍME:

Cílem je do stávajících a plánovaných integračních programů a aktivit včlenit procesní a dopadové evaluace, aby bylo evidentní, jakých výsledků dosahují a jaké přínosy mají.

DÍLČÍ CÍLE:

D.3.1 Začlenění procesních a dopadových evaluací do integračních aktivit a programů.

SEZNAM ORGANIZACÍ PODÍLEJÍCÍCH SE NA VZNIKU STRATEGIE INTEGRACE CIZINCŮ V BRNĚ V LETECH 2018–2019

Brno Expat Centre	Kancelář veřejného ochránce práv
CEITEC – Středoevropský výzkumný institut	Kiwi.com s.r.o.
Czech Theater, z.s.	Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně
Diakonie ČCE – středisko v Brně	Krajský úřad Jihomoravského kraje
Diecézní Charita Brno	Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno, příspěvková organizace
Dráček s.r.o.	
EC – Employment Consulting s.r.o.	Magistrát města Brna
Fakulta architektury VUT v Brně	Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií,
Fakultní nemocnice Brno	Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta
Foreigners.cz, s.r.o.	
IBM Client Innovation Center Central Europe	Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta
In IUSTITIA, o.p.s.	Mezinárodní centrum klinického výzkumu Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
Integrační azylové středisko Brno, Správa uprchlických zařízení	Ministerstvo vnitra České republiky
Jazyková škola Pelican	
Jihomoravské inovační centrum	Nezávislé sociálně ekologické hnutí – NESEHNUTÍ
Centrum pro cizince JmK	Organizace pro pomoc uprchlíkům
Kancelář architekta města Brna	Pedagogicko – psychologická poradna Brno, příspěvková organizace

Probační a mediační služba Brno	Úřad práce České republiky
Přijímací středisko Zastávka, Správa uprchlických zařízení	Vicinis, z.s.
Sdružení občanů zabývajících se emigranty	Základní škola a mateřská škola Brno, Staňkova 14, příspěvková organizace
Sdružení pro integraci a migraci	ZaseRýže.cz a další

STRATEGIE INTEGRACE CIZINCŮ VYCHÁZÍ Z TĚCHTO DALŠÍCH PODKLADŮ:

Daniel Topinka, Tomáš Janků (ed.): Cizinci v Brně. Vztahy, vazby a sítě podpory. Barrister & Principal, Brno, 2018. Ke stažení na <https://barrister.cz/knihy/cizinci-v-brne/>

Odborná publikace přináší výsledky analýzy sociálních sítí cizinců na území města Brna. Tuto analýzu realizoval Magistrát města Brna společně s autory publikace v roce 2017 jako první krok k vytvoření Strategie integrace cizinců. Publikace přináší přehled o základních datech o cizincích pobývajících v Brně a dále o tom, jaké jsou jejich vzájemné vztahy, vazby a sítě podpory. Publikace rozkrývá zejména meziosobní vztahy a fungující sítě podpory a ukazuje, že realita vztahů je mnohem pestřejší než představa, že proti sobě stojí na jedné straně „cizinci“ a na druhé „občané“. Publikace se věnuje nejdříve vybraným sociodemografickým charakteristikám cizinců v Brně a poté analýze tří vybraných sociálních sítí podpory: ukrajinské, indické a arabsky mluvících cizinců ze třetích zemí.

Data a fakta o cizincích v Brně. SocioFactor s.r.o., Brno, 2018. Ke stažení na <https://socialnipece.brno.cz/sluzby-mesta/publikace-vydane-odborem-socialnim-magistratu-mesta-brna/>

Souhrnná zpráva, která shrnuje výsledky práce na Strategii integrace cizinců ve městě Brně v roce 2018. Obsahuje aktualizovaná data o cizincích ve městě ze všech osmi tematických oblastí, jimiž se specializované pracovní skupiny zabývaly, dále přehled hlavních témat a identifikovaných problémů ke každé oblasti, které z diskusí v pracovních skupinách vyplynuly. Součástí je také SWOT analýza.

Přehled priorit a dílčích cílů

Data a fakta o cizincích v Brně. Analytická část. SocioFactor s.r.o., Brno, 2019. Ke stažení na <https://socialnipece.brno.cz/sluzby-mesta/publikace-vydane-odborem-socialnim-magistratu-mesta-brna/>

Analytická zpráva, která shrnuje výsledky práce na Strategii integrace cizinců ve městě Brně v roce 2019. Obsahuje aktualizovaná data o cizincích ve městě ze všech osmi tematických oblastí za rok 2019 a přehled problémů a témat, která členové pracovních skupin v tomto návazném roce tvorby strategie diskutovali. Dále obsahuje aktualizovanou SWOT analýzu a mapu místních aktérů integrace, kterou členové pracovních skupin vytvořili.

DATA, UVEDENÁ V KAPITOLE Č. 6 „KDE JSME NYNÍ – DATA A FAKTA O CIZINCÍCH V BRNĚ“ POCHÁZEJÍ Z TĚCHTO ZDROJŮ:

Český statistický úřad

Ministerstvo školství ČR

Ministerstvo vnitra ČR

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Úřad práce Brno – město

Pro ucelený přehled existujících dat, která byla při tvorbě strategie využita, doporučujeme souhrnnou zprávu Data a fakta o cizincích v Brně. Analytická část. SocioFactor s.r.o., Brno, 2019, ke stažení na portálu <https://socialnipece.brno.cz>.

Zpracoval SocioFactor s. r. o.
Daliborova 631/22, Ostrava-Mariánské Hory, 709 00
Vydal Magistrát města Brna
Odbor sociální péče, Oddělení sociálního začleňování
Anenská 10, 602 00 Brno
Vyšlo v roce 2020